

[Fuglsang.]

nens forskellige bestemmelser i høj grad vil vise sig at være gunstig grobund for al slags bureaukrati. Tænk dog blot på, hvad der vil udvikle sig omkring oprindelsesbestemmelserne og kontrollen hermed.

Vor industris vanskeligheder også i eksportmæssig henseende vil ikke blive mindre, når vi ser på situationen for vort hjemmemarked, som vor industri, også som eksportindustri, i høj grad bygger på. Det er takket være vort hjemmemarked, et marked, der siden først i 30erne har været beskyttet af importrestriktioner, at Danmark trods mangel på råstoffer og billige energikilder alligevel har udviklet sig til ved siden af at være landbrugsland at blive industriland. Nu skal denne beskyttelse på én gang nedsættes — i øvrigt endog uden at selve konventionen kræver et så drastisk skridt — fra 64 pct. til 8 pct. Det vil vel ikke være så forfærdelig svært at forudse den risiko, det vil indebære.

Endelig har landbrugets situation været nævnt. Det understreges i den offentlige debat gang på gang, at vor stilling inden for markedsområdet vil afhænge af vor konkurrenceevne. Nu stilles vi altså over for at skulle gå ind i et område, hvor det eneste felt, hvor vi virkelig er konkurrencedygtige, er holdt udenfor. Motiveringen for dette er temmelig ejendommelig, nemlig, som det hedder: „I betragtning af de særlige forhold, der gør sig gældende inden for landbruget . . .“.

Det er vel også værd at bemærke, at under de undtagne landbrugsvarer medregnes større grupper af industriprodukter, som har landbrugsvarer som grundlag. Jeg har naturligvis bemærket de tosidede aftaler, der med hensyn til landbrugsprodukter er truffet med England, Sverige og Schweiz. Jeg vil også vide at værdsætte den glæde over forholdsvis lidt, som udtrykkes i forbindelse hermed, men det ændrer dog ikke den kendsgerning, at man i frihandelsområdets lande ikke har villet anerkende den særlige interesse, vi har i at få landbrugseksporten anerkendt som ligestillet. Med hensyn til de særlige forhold, som angivelig skulle gøre sig gældende inden for landbruget, kan det jo næsten kun være det, at frihandelsområdets førende magter nærmest betragter frihandelssammenslut-

ningen som et middel til at komme af med deres egen overproduktion, og i og for sig mindre som et middel til at hjælpe mindre lande ud over deres vanskeligheder.

Jeg tror, jeg roligt kan sige, at der blandt vore politikere hersker slet ikke så lidt usikkerhed med hensyn til det skridt, vi her er i færd med at foretage. Jeg kan her gøre den højtærede handelsministers ord til mine, når han for ikke så forfærdelig længe siden i Oslo talte om, at de nordiske landes tilslutning til frihandelsområdet var et produkt af letsindighed, og jo nærmere vi kom skæringsdagen, desto større var usikkerheden. Om dette taler som bekendt tallene deres svært tydelige sprog. Jeg vil endnu engang minde om den meget omtalte chokrapport, efter hvilken 40 pct. af vor industri med 125 000 arbejdere skulle komme i farezonen. Jeg vil minde om, hvordan i hovedstadsområdet $\frac{1}{3}$ af de mindre virksomheder skulle komme ud for vanskeligheder. Der findes i hovedstadsområdet 2 000 sådanne virksomheder med mellem 5 og 50 arbejdere, i alt 80 000 mand.

Med hensyn til usikkerheden har vi også talsmænd for erhvervene, der taler temmelig rent ud. Jeg vil gerne have lov til at citere fra en udtalelse af professor Bondorff i bladet Dansk Arbejde. Han fortsætter heri handelsministerens tankegang:

„Overgangstiden vil blive hård for mange virksomheder, måske skæbnesvangere for adskilligt flere, end vi forestiller os.

Bortset fra produktionens egne folk er stemningen i befolkningen dog næppe mod den planlagte udvikling. Det ligger øjensynligt i tiden, at vi skal være europæere og ikke tænke på os selv. Måske vil det koste nogle fabrikker, siger man, men det får være. Man kan ikke lave æggekage, uden at der går æg itu. De virksomheder, som ikke kan leve, får gå under og give plads for de større, de stærkere, de dygtigere, uanset nationale følelser og nationale interesser.

Hvor villig — tilføjer han så viseligt — „man virkelig vil være til at bære omkostningerne, hvis udviklingen for alvor fører os ud i kriser og arbejdsløshed, kan af gode grunde ikke forudsiges . . .“.

For øvrigt taler Tidsskrift for Industri